Obsah

Zahraničná politika 6/2011
TÉMA: Predsedníctvo bez škandálov

2 **UDALOSTI**

FÓRUM
Oľga Gyárfášová
3 Európa *ante portas* alebo ako európske témy do domácej politiky vtrhli

Jana Kobzová
5 Bielorusko: ako ďalej, a dokedy?

Juraj Marušiak
8 Bielorusko: zdroje stability režimu

Július Lörincz
11 Západný Balkán: chýba ešte zmierenie

SUSEDIA
Jan Adamec
3 Manažer na trůně

Patrycja Bukalska
6 Poľsko volá Nemecko

AMERICKÝ ZÁPISNÍK
Alexander Krištofčák
13 Americký eurozmätok

PARÍŽSKY ŠALÁT
Pavol Szalai
14 Slovník francúzskeho socialistu

ROZHOVOR
Joanna Fomina, Lucia Najšlová
15 Poľsko medzi novým a veľkým štátom EÚ

Zoltán Pogátsa, Lucia Najšlová
17 Východoeurópania nerozumejú európskej integrácii

BEZPEČNOSŤ
Beata Gorka-Winter
21 V4 v NATO: čas na užšiu spoluprácu

Trine Flockhart
24 Smerujeme naďalej k „NATO verzii 3.0"?

TÉMA ČÍSLA
Magda Vášáryová
28 Tusk, ideš!

Melchior Szczepanik
29 Parlament: neviditeľný, ale podstatný

Jan Piekło
31 Krízový manažment a ukrajinský hlavybôľ

Piotr Maciej Kaczyński
33 Poľsko, kríza a budúcnosť Európy

35 **LISTY NANUKOVI**

36 **VIRTUÁLNA KNIŽNICA / AKTUÁLNE**

Editoriál

Na nový rok sa Európanom prihovoril celý rad európskych prezidentov. Samozrejme, hlavnou hrdinkou ich prejavov bola ekonomická kríza – tá dnes nahradila medzinárodný terorizmus ako hlavného nepriateľa. Len pri tom terorizme sme sa aspoň snažili dolapiť páchateľov.

Okrem spoločného ekonomického motívu sa však odkazy našich prezidentov často rozchádzali. Kým Nicolas Sarkozy volal po znovuzrodení Európy a Angela Merkel po jej jednotnejšej politike, v Česku sa napríklad nad Európou už dlhšie poriadne zmráka. Václav Klaus skonštatoval, že „nerealistické očakávania spojené so vstupom do Európskej únie a so sľubovaným prínosom, ktorý mal tento vstup – akosi sám osebe – pre nás znamenať, sa nenaplnili." Ešte eurooptimistickejšie vyznieva Klausov záver o politickej stabilite Česka: „Nežijeme v krajine, ktorá je v bankrote, či tesne pred ním. Nežijeme v krajine, kde demonštranti zapaľujú tisíce áut a demolujú stovky výkladov obchodov. Nežijeme v krajine, kde narastajú problémy s množstvom prisťahovalcov, ktorí svojím štýlom života narúšajú základnú súdržnosť krajiny." Takže v skratke: Európa, naše problémy si nevyriešila, a my tvoje tiež nebudeme.

V tomto smere milo prekvapil slovenský prezident. Nielenže sa o Európe nevyjadroval štítivo, ale dokonca európskymi témami prejav začal. Neodbočil však úplne od „národného myslenia", a podobne ako iní prezidenti v duchu devätnásteho storočia chápavo potľapkal národ po pleci a vyjadril porozumenie jeho znechuteniu z politických lídrov: „Neviete, komu veriť, kto má pravdu a komu slúži." Za empatiu a európanstvo mu teda patria kladné body, ale zas sa nedá celkom povedať, že by z prejavu sálala jasná vízia. Napríklad vete „...zdôrazňujem ústavnú a mravnú povinnosť politikov: musia sa starať o úspech spoločnosti, nie o to, či sú ich názory politicky správne" asi rozumie len on sám.

Európsky prezident van Rompuy žiadne zdĺhavé vinše nepripravil. Vcelku realisticky zanechal na svojej stránke pred Vianocami len krátke memo. V dĺžke 207 slov vrátane dátumu a názvu. Píše nám, že najbližšie stretnutie Rady je v januári a témou budú pracovné miesta. Sviatky bude tráviť s rodinou, želá nám šťastný nový rok a je presvedčený o tom, že mladí Európania budú vyrastať v „pulzujúcej a živej Európskej únii". Zmienil sa aj o morálnej povinnosti pokračovať v odkaze otcov zakladateľov – pretože to „dlžíme Európanom". Nie je celkom jasné, kto je to „my" v slove „dlžíme". Ale veľmi zreteľné je, že Rompuy tento odkaz nenechal Európanom, ale hŕstke úradníkov a expertov, ktorí na jeho stránku zablúdia.

Ak teda na príhovory Európanom rezignoval aj sám európsky prezident, je načase položiť si starú otázku o legitimite Európskej únie. Je Únia niečím viac ako diskusným fórom členských štátov? Nie je nakoniec len veľmi drahou konferenciou?

Voľby do europarlamentu, ani luxusné projekty pre „občiansku spoločnosť", ktoré majú šíriť „európske hodnoty", vo svojej dnešnej podobe Únii legitimitu nepridávajú, práve naopak. Vo voľbách do europarlamentu dávame na známosť naše názory na domácu (nie európsku) politiku a v občianskej spoločnosti sa dokola točí hŕstka tých istých ľudí, ktorí majú čoraz menšiu šancu „veci európske" ovplyvniť.

Bez spoločných európskych volieb, pravidelnej mediálnej reflexie európskej politiky v jednotlivých guberniách Európy a bez spoločných lídrov s reálnymi kompetenciami je euroobčianstvo nudným a iritujúcim klišé. Niet divu, že van Rompuy necháva len odkazy na webe – vie, že v televízore by si ho prvého januára nik nenaladil.

najslova@sfpa.sk